

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. október 20.

Vasárnap.

XX. évfolyam. 83. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyiltér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltérek díja előre fizetendő.

Nemzetiségek a parlamentben.

A lezajlott választások eredményeképpen egy ép oly öröndetes, mint szomorú jelenséget konstatálhatunk nemzetiségi szempontból. És ez az, hogy széles Magyarországon, ahol eddig a különböző nemzetiségek a váltakozó, de szabadelvűségben egy biztos uton haladó kormányzatok alatt 34 esztendő lefolyásán mindig megtalálták jogaik védelmét, a mi kötelességeiknek jog s nyíltságát is magában foglalta azok a nemzetiségek külön pártot akartak alakítani az országházban.

Hogy ez a törekvés olyan hitvány eredményt végződött, a mint a konkluzió mutatja, az épen oly jellemző a kormányzati törekvések tisztaságára, mint arra körülményre, hogy csak egyes kerületek többségét tudták a jelölt urak elbolondítani, a melyek s a kik is pusztán csak a bolondítás és bolonditottság határai között lasiroztak.

Igérték törvény és magyar állameszme ellenes törekvések sikereit, — elhitték az elesábitottak.

A tény az, hogy ez az országbolondítás csak 4–5 kerületben sikerült, s a választások legszebb diadala a szabadelvű pártra nézve a nemzetiségi felfujtaknak ez a kudarcza. Hiszen, ha belenézünk a politikai benső méhelyekbe, melyeken az ország dolgai, érdekei, nemzetiségi és vallási különbség nélkül intézettek, az uralkodó-párt által, a mely minden tekintetben szabadelvű, átlátják az események rostáján át nézve a dolgokat, hogy voltaképpen a magyar állameszme nem zárja ki a nemzetiségi jogos kívánalmak érvényesítéseit, az állameszme keretében. Sok mindent tudnánk bizonyítékul felhozni ez összeolvasztó törekvésekre, a polyglott magyar állam szabadelvű kormányzatának nem anyira pártszempontokból kiinduló sőt azoktól távol álló igazi liberális felfogásu irányzatairé.

Csupán — példának okáért — arra utalunk, — hogy a szertehuzó olasz földön Fiumében az új rend életbe lépett. Ennek a lényege az, hogy az atlanti polgárság által ellenszenvvel fogadott közigazgatási bizottság megszűnt s az eddig ehhez utalt ügyek részint a kormányzóra, részint az 1901. IX. törvényezikk által alkotott kormányzói tanácsra mentek át. A város közgyűlése örömmel vette tudomásul az új állapotot s Széll Kálmánnak bizalmat szavazott. Ezzel véget ért az a rendkívüli állapot, mely a fiumei városi képviselőnek az alkotmánynyal ellenkező magatartása folytán ezelőtt harmadfél évvel beállott s a városi képviselő ideiglenes felügyelőségét tette szükségessé.

Megemlékezhethetünk azokról a panszláv izgatásokról, melyek részint Amerikán át, részint közvetlenül az ország éjszaki megyéiben folynak. A kormány figyelmét is magokra vonták ezek az izgatások. Egyebek közt a nagy élénkséget kifejtő kivándorlási ügynökök ellen azzal igyekezik hatni a belügyminiszter, hogy utasította a felső megyék főispánjait ezek szemmel tartására s eltolonciztatására.

Az egyaránt szolgál a magyar állam, mint az annak kiegészítő képeit képező nemzetiségek javára. Az izgatások és az ezek folytán nyilvánuló kivándorlások egyaránt veszteségül szolgálnak a magyar államnak, mint a nemzetiségeknek.

Továbbá jellemző a kormány politikájára, hogy a Horvátországgal való pénzügyi egyezmény megújítása tárgyában kiküldött bizottságok hónapokig tárgyaltak, de eredményre jutni nem bírtak, mert horvát részről, különösen a közvetett adóknál az átutalási eljárás révén, oly nagy követelésekkel állottak elő, hogy azokba a magyar bizottság bele nem mehetett. Mikor egyrészt mindezeket a növekvő követeléseket látta a kormány, másrészt pedig arról kellett meggyőződnie, hogy a közjólét nem emelkedik s a polgárok adófizető képessége nem növekszik, akkor lehetetlen volt szemet hunynia ama komoly tény előtt, hogy majdnem ellenállhatatlan erők újból súlyos pénzügyi helyzet felfé akarnak bennünket szorítani.

Ott már meg kell állni, — de nem stagnálni. Summu cui quae a magyar szabadelvűség parancsszava, de senkinek többet, mint a mit jogosan követel: ez az észszerű politikai jelszó.

Meg vagyunk győződve, hogy a megnyílt parlament vezérelemét — a hitvány egyéni érdekek elnyomásával — közös erővel és ez megvalósításán fognak munkálni.

Dr. Szász Károly.

Apponyi a képviselőház elnöke. A most összeülő képviselőház elnöki méltóságára Széll Kálmánnak sikerült Gf. Apponyi Albertet, politikai életünk e kitünőségét megnyernie. Hogy a képviselők egyértelmű szavazattal fogják a miniszterelnök e szándékát megvalósítani a magyar parlamenti élet nagy előnyére az kétségtelen s így csak gratulálni lehet Széll Kálmán ez újabb politikai sikerének.

Főispán-változás. Mikó Árpád, Maros Tordamegye főispánja beadta lemondását, melyet illetékes helyen el is fogadtak. A megürült főispáni széket már a közel jövőben be fogják tölteni. — Marosvásárhelyi távirat szerint Mikó Árpád utóda, Deésy Zoltán alispán vagy Gf. Bethlen István lesz.

A jövő évi költségvetés. Mint értesülünk, az 1902 évi állami költségelirányzat véglegesen meg van állapítva és azt Lukács László pénzügyminisz-

ter a képviselőház megalakulása után azonnal elfogja a Házban terjeszteni. A pénzügyminiszter ez alkalommal szokásos ekspozéját is megtartja.

A parlamenti munkakönyv. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter ismét világá bocsátotta egyikét azok az erősen kidomborított szavaknak, melyek oly jól jellemzik az ország gondolkodásmódját. Mult vasárnap Kolozsvárról egy küldött-ség tisztelgett nála, hogy átnyújtsa neki a képviselő megbízó levelet, mely alkalommal a küldött-ség vezetőjének üdvözlőbeszédére adott válaszába azt mondta a miniszter, hogy a mandátumban nem harci fegyvert, hanem munkakönyvet lát, melybe választói leírták elismerésüket eddigi igyekezetéért és szorgalmukért s ez csak buzdítani fogja őt a további munkálkodásra. Általánossá kellene, hogy legyen a miniszter e felfogása a mandátumról, hogy azt a sok és nehéz feladatot, mely az országgyűlésre vár, szerencsésen megoldják, mert aligha voltak valaha a kormányval és törvényhozással szemben emelt követelmények oly nagyok, mint amióktól emelnek most minden felől, a gazdasági depresszió folytán.

A pótválasztások. Október 17-én 11 helyen volt pótválasztás. Megválasztottak: Szabadelvűpártiak: Hock János, Budapest, Gajári Géza, Vácson; Nagy Mihály és Széless József Kecskeméten; Kiss Emil Dárdán, Dégen Gusztáv Nagymártonban, Dobieczycki Sándor Debreczenben. Kossuthpártiak: Csávolszki Lajos, Fülöpszálláson, Nessi Pál, Tabon. Néppártiak: Szüllő Géza, Letenyén, Jankovits Béla Péterben.

Véres választás. Debreczenben a választási elnök okt. 17-én este hat órakor hirdette ki az eredményt, mely szerint Debiczky Sándor szabadelvűpártit 172 szótöbbséggel megválasztották.

A tízezer főre menő néptömeg véres zavargásokat rendezett. Az utcákon összeütköztek a huszárokkal és a kirendelt gyalogsággal.

Kövekkel megdobálták a katonaságot és rendőroket. A katonaság kivont karddal a néptömeg közé rontott. Három tiszt, igen sok közkatona súlyosan megsebesült.

A tömeg között 60–80 ember súlyosan megsebesült. A városháza, a Királyi Tábla és néhány száz magánház ablakait bezúzták.

A közuti vasut egy urinőt elgázolt, a ki nyomban meghalt.

A tömeg az utcái kövezetét felszakította.

A főútcán az üzleti kirakatokat beverték. Az egész helyőrség talpon van.

Este nyolcz órakor a zavargó tömeg még nem oszlott el, folyton nő a számuk.

A letartóztatottak száma több százra rug. Az egész város a pusztulás képét nyújtja.

Népoktatás Háromszék vármegyében.

— Csánki Gyula kir. tanfelügyelő jelentése. —

A vezetésemre és felügyelemre bízott népoktatási közigazgatásnak s magának vármegyének népoktatásügyének szeptember havi állapotára vonatkozó jelentésem, a közigazgatási bizottságról szóló törvény 15. §-a értelmében a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Az 1901. évi szeptember hó folyamán hivatalomba érkezett s külön sz. a. iktatóra vett beadványok, megkoresések és rendeletek száma 540 volt, mely számmal hivatali iktató könyvem szeptember

havi utolsó száma a 3469-re emelkedett. (A múlt évi szeptember hó végén 3072.) Ez az 540 ügydarab a múlt hónapról átjött ügyiratokkal együtt. az e hó folyamán postára adatott 1514 kiadványban jobbra mind elintéztést nyert.

Mint a közigazgatási bizottság tanügyi előadója szeptember hó folyamán 91 bizottsági ügydarabot kaptam előadói javaslattal leendő ellátás végett, mely számmal közigazgatási bizottsági iktató könyvem szeptember havi utolsó száma 874 ik volt a mai napig az összesen 2060 közigazgatási bizottsági ügydarabból 915 lett részemre kiosztva.

Hivatalom e keretben mozgott közigazgatási munkásságának nevezetesebb tárgyai voltak:

A tanév elkészítése és a beiskolázásnak minél gyorsabban és pontosabban való keresztül vitele tárgyában történt intézkedések.

Egyes iskola gondnokságoknak újra alakítása.

Az iparos és kereskedő tanoncok lajtmainak bekívánása és az illető iskola igazgatók részére megküldése.

A több tanítók állami iskolák tanítóinak osztályok szerinti beosztása.

Az órarendek és tananyag beosztási tervek felülvizsgálása és jóváhagyása.

Az iskolai költségvetések begyűjtése.

A községi falkolák ügyeinek rendezése.

A hátrálók tanítói fizetések behajtása.

Az országos tanítói nyugdíj törvény revíziójához szükséges és összeszedett adatgyűjtőívek feltérjesztése.

Az 1900–901. tanévvel szülő statisztikai adatok folytatódólag feldolgozása stb.

A beiratkozás körüli teendőiknek elmulasztása, vagy hanyagul teljesítése miatt az 1501–95 számú közigazgatási bizottsági határozat értelmében az aldobolyi, barátosi, besenyői, búkszádi, csomortáni, dálnoki, dobollói, feldobolyi, felsőcsernátoni, fotomartonosi, haralyai, hatolykai hilibi, illyefalvi, kézdipolyáni, kézdiszentléleki, kovásznai, kökösi, köpeczi, martontfalvi, miklósvári, mikóujfalusi, nyujtódí, oltszemi, osdolai, petőfalvi, sepsi-szent-királyi, sósmezői, szacsvai, szárazajtai, szőrcsei, tamásfalvi és sepsi-szent-györgyi községi előjáróságok ellen kellett megtörli intézkedést kérnem.

Szeptember hó folyamán a vármegyének csak minden községében és majdnem minden iskolában kezdetét vette ismét a tanítás; kivételre tekintetben csupán a gör. kat. iskolák képeznek: sőt a rendezettebb viszonyok között lévők, a melyekben a tanítók nem változnak évről évre, ezek közül is több helyen megkezdették a tanítást még szeptember hóban. Az állami iskolák közül csupán a nyériben nem folyik a tanítás még ma sem; mint-hogy az új iskolaépület még nincs teljesen készen.

Csak egy tanító működik ma is, mert a második tanítói állomás nincs betöltve: a peselneki iskolánál: Mint községi iskola, de szintén csak egy tanítóval kezdte meg működését az angyalosi, a

második állomásra megválasztott tanító nem fogadta el a megválasztást. Csak egy tanítóval kezd működését a szőrcsei községi iskola is, a miatt, hogy az iskolaszék ma sines tisztában azzal, hogy tanítónak válasszon-e vagy tanítót? Két tanerővel működik a tavaly még csak egy tanítós málnási községi iskola. Állami jelleggel, mintaszerű új épületben kezdte meg működését az eddigéig egyik legnyomorúságosabb elhelyezési viszonyok közt küzdött maksai községi iskola. Minden igényeknek megfelelő tantermeket épített két tanítós iskolája részére Bodok község is. Két új tanítói állomás szerveztetett és töltetett be a nagy szünidő alatt az osdolai róm. kath. iskolánál is, s teljes erővel, négy tanítóval kezd működését az uzoni ev. ref. iskola.

— Ez az érem egyik, a — fényesebbik oldala. — A sötétebb: Besenyő községben egyáltalán nincs iskola, nincs tanítás; — Gyulafalván az egyik tanítói állomás üres: Száraz-Ajtán a negyedik tanítói állomás betöltésére sehogyan sem tudunk rámenni: — az imecsfalvi róm. kath. iskolánál ma sines tanító, a köpeczi ev. ref. iskolánál is csak egy tanító van még ma is. — Hiszem, sőt egyik-másra vonatkozólag tudom is, hogy megtették az állások betöltése céljából a szükséges intézkedések; de nagyon kíváncsian és óhajtott volna már, hogy ne csak ily intézkedésekről, hanem eredményről is beszélhessünk.

A szeptember hó folyamán vett miniszteri rendeletek és intézkedések alapján tisztelettel jelzem, hogy Molnár Albert középajtai állami iskolai tanító hosszas szolgálata után nyugdíjaztatván, helye Sándor Lajos volt szárazajtai ev. ref. tanítóval töltetett be.

A zaláni állami iskola egyik tantermének beburkolására 300, — a zágoni állami iskola beburkolásának kiegészítésére szintén 300 korona engedélyeztetett. — A peselneki állami iskola építésére vonatkozólag Papp Dezső és társaival megkötött szerződés jóváhagyatott s a vállalt összeg 70%-ka fejében 8240 kor. a sepsi-szent-györgyi m. kir. adóhivatalnál kiutaltatott. A volt peselneki tanító Gábor Endre özvegye részére pedig 530 kor. nyugdíj utalványoztatott.

Végül jelezte, hogy szeptember hó folyamán résztanítói iskolatogatókat, egy vagy más iskolai ügye elintézésé céljából Eresztvény, Maksa Léczfalva, Szőrcse, Tamásfalva, Zabola, Páva, Réty, Egerpaták, Nagy-Borosnyó, Feldoboly, Zagon, Sepsi-Szt.-Király, Aldoboly, Illyefalva, Étfalva, Zoltán, Bodok, Oltsem, Málnás, Mikó-Ujfalva, Búkszád, Nagy-Bacson, Bodos, Barót, Köpecz, és Miklósvár községekben szállott ki.

TANÜGY.

A kézdi járási tanítói kör gyűléséről.

— okt. 18.

A „Háromszékvármegyei Tanítótörsület” legnagyobb köre: a kézdi-járási, tegnap Kézdi-Vásárhelyen, az áll. el. fiu. iskolában érdekes és értékes gyűlést tartott. A jelentéktlenebb dolgokat

mellőzöm. Csupán a fontosabbakról mondom el nézetemet a t. szerkesztő ur engedelmével.

Kezdem mindjárt a gyakorlati tanítással. A legkisebb embereknek, az I. fuosztályban láttam és pedig hasznossal és élvezettel. — talpraesetten foglalkozni Szabó József tanítóval. Az irva-olvasást mutatta be a legújabb módszerrel: a Grosse-lin-Czukrász-féle fonomimika segítségével. A tanítási eredmény kitűnő. A tanító eljárása ügyes, korrekt. Tanítványainak figyelmességére teljes elismerésre méltó. Én a fonomimikai módszert tartom a jövő módszerének; ez a meggyőződésem ma még jobban megerősödött. Kár, hogy a vidéki tanítók egy része későre jött s így a pompásan sikerült tanításról elmaradt. Nagyon eső álkozom, hogy a nagyközönség, a szülők, nem érdeklődnek az irva-olvasás ez új módszere iránt. E módszerben, ha — mint jelen esetben is — szakértelemmel kezelik, laikusok is élvezetet találhatnak.

A szülőket nagyon közelről érdeklő tárgy volt az is, a melyről Papp János, oltói áll. isk. tanító értekezett: „Van-e helye és jogosultsága a népiskolában a baktatásnak, helyesebben osztályismételtetésnek s ha igen, mely esetekben? Értekező nem nagyszabású, de átgondolt feleletet adott a kérdésre.

Gyakorlati életből vett példákra hivatkozott. Nem tartja indokoltnak a legtöbb esetben a bukást, de hanyag gyermeknek megengedi. Mások is — bár kevesen — szóltak hozzá e fontos kérdéshez a melyet azonban mi — ez ülésen — eldöntöttnek nem tartunk. Összintén szólva: több érdeklődést vártunk a tanítóktól e kérdés iránt; több hozzászólás, szélesebb mederben folyó vitatkozás alapján kellett volna véleményét alkotni e kérdésben. A szülők érdeklődése, részvétele e kérdés tárgyalásánál, valóban értékes lett volna. Igazán sajnálni lehet, hogy a művelt közönség a tanítógyűlések után oly lanyhán, ugyyszólva abszolút nem érdeklődik. Pedig a felsoroltakon kívül a harmadik s a negyedik tárgyat is használnak lehetett volna meghallgatni. Mert például a harmadik tárgy: a társadalmi, közegészségügyi, tudományos stb. mozgalmak ismertetése minden művelt ember számára szolgál, kivált oly tartalmas és ügyes előadásban és csoportosításban, mint azt Benkő József dálnoki áll. isk. öreg tanító teszi egy pár év óta minden gyűlésben. Cseh Izsák eresztvényi tanító szereplése, Varga László: „Az árva” című költeményének átérzett, minden részletében gondos elszálasát is élvezettel hallgathatta volna meg a nagy közönségből is bárki.

Legutoljára hagytam ugyan, de pedagógiai értékű első helyre kell helyeznem alaposságánál s különösen uttörő voltánál fogva a népiskola egyik legfontosabb tárgyának: a helyesírásnak módszeréről, fokozatairól és beosztásáról szóló munkát tárgyalását. Erről két talpraesett értekezést hallottunk. Az első Váncsa István márkosfalvi állami

TÁRGZA.

A lélek szava.

Milton „Elvesztett paradicsomá”-ban Ádám a mint szemel felnyitlnak a teremés után, titkos vágytól ösztönözötve, fölgyrni akar az égboltozat-hoz, majd futásnak ered, azután megáll és felkiált:

„Te nap, ti fák, erdők, halmok, bércek . . . kihek a kezéből jöttem én ki? Hasonlóképen mi is, a mint természetünknek fogva a földhöz lánczolva járnunk kezdünk, vagyis figyelünk, észlelünk: mindenhez, a mi köröttünk van, kérdőleg fordulunk: mi vagyok, honnan vagyok? S történik velünk az, a mi történt Berzsényivel, ki elragadtatásában felsóhajt: „Isten, kit a bölcs lángesze föl nem ér, csak titkon érző lelke óhajta sejt. Léted világít, mint az égő nap, de szemünk bele nem tekinthet. . . .” Történik velünk az, a mi történt, Pórával, midőn „Isten” című költeményében lelkesülten zengi: „Villámfényben ragyog az Úr örök trónja.”

Igen. A természet, a világ az Isten temploma. Meg vannak e nagyszerű épületnek falai, a tornya, harangjai, orgonája. Áldozati oltár, áldozatai, áldozópapjai: karkánok és táltosok, ligetek, mezők, források, az áldozatok helyei . . . A természet az Isten temploma. Falai: Istenek karjai, melyekkel a világot átölelve tartja.

„Lankadozó testem rogni vágy a porba,
De egy ölelő kar mintha által fogna!”

(Pósa.)

Ennek az erős falnak a neve: isteni gondviselés. Mert az Ur nemcsak alkotta, hanem fenn is tartja a világot. Ezen díszes épületnek tornyai az égig nyúló hegyormok, melyek, mint megannyi óriási mutató ujjak folyton az égiekre kormányozzák gondolatainkat: „A mik fenn vannak, azokat ismerjük. Föl a szívvel az égiek után!” Küzdéssel, sok munkával előre. Ne esüngen a fejed mindig a porba, az anyagra, azt is keresd, a mi túl van rajta. Ember vagy! Két hazád van, föld és ég. Tested a földet, lelked az Istent, ki bited szerint a magas mennyeországnak trónol. Jehova a Sinai hegyen társalgott kiválasztott népével, Mózes a Nébi hegyen bucsuzott el Teremtőjétől, Noé áldozatát az Ararátot mutatta be az Adonainak, Krisztus

a Tábor hegyén fénylett dicsőségben és a Kálvárián válságunkért adta magát. A hegyek a nagy, díszes, szép természetnek tornyai. A tornyokban a harangok: Zugó zivatarban, futó szélvészben, felhők morajában szólnak hozzánk. Villámokban, menydörgésben, szélvész harszánban vizsgálózzák az Urnak szent nevét. Majd megszólal a természet orgona hangja: madárdalban, pásztor-furulyában, az aratók ajkán száll a magasba a legtisztább, a hamisítatlan édes hang, a mindenség fölső királyához, az Alkotóhoz. A természet templomának előcsarnokában ülnek a földnek kesergő alakjai: az özvegy bánatával, az árva — keservével; a sorsüldözött — az ő tört reményeivel. Álamiznájuk az emberek részvéte, szeretete.

Belépünk a templomba. A templom hajója a föld, melyen az emberiség fárad, dolgozik, mindegyiknek kezében, iparának vagy hivatásának jelvényei: könyv, toll, ásó, szerszámok, fényes fegyverek. Szerszámaik: a hajó lapátjai.

Mindegyik lendít egyet az élet zajló tengerén uszó hajón, ki mélyebbre, ki esekélyebbre meríti lapátját, e szerint viszi előbbre vagy gátolja haladásában az élet hajóját. Ez néha ismeretlen partok felé közelg, irányított nem lévén rajta: eltévelyeg, irányítva, ezáltalánul bolyong sorsára hagyatva. Hány hajós szenved ily módon hajótörést!

tanító készítette. Sok egyszerűséggel, gond nélkül foglalta össze az idevonatkozó elveket és utasításait. De a gyakorlati kivitelre már keveset gondolt. A második munkálattal meg éppen ez teszi rendkívül becsessé. Ezt M. Székely János ig. tanító írta, ki már több mint 30 éve működik a nehéz pályán kiemelkedő sikerrel. Ő egészen a gyakorlat em bére. Hetekig dolgozhatott azon a terjedelmes szakmunkán, melyet a kérdéssről írt s melynek kiváló értékét az ad, hogy nemcsak a módszert és elveket mutatja be valódi alapossággal, de a népis-kola összes osztályai számára hétről-hétre beosztja, részletesen megnevezi a helyesírás tanítási anyagát, a kidolgozandó összes feladatokat s mint ilyen egészen uttörő dolgozat. A kör lelkesedéssel fogadta s a választmányhoz mint saját véleményét betervezteti határozta a M. Székely János igen becses dolgozatát.

Kozma Ferencz kolozsvári tanfelügyelő 30 éves működése emlékére teendő alapítványhoz a kör tiz koronával járult. Nem nagy összeg, de arra elég, hogy a kitűnő férfiu iránti tiszteletnek jelét képezze. A „Székely Tanügy“-et a kör a maga részére hivatalos lapul választotta s ezelőből a társakörökkel is átiratokkal megkeresi.

Az elhalt tanítók özvegyének a törvény értelmében kijáró félévi fizetés kiadásával az állam rossz példával jár elöl. Egy özvegy február óta még nem jutott hozzá az illetményéhez. A miniszteriumhoz megokolt sürgős felterjesztés tételére vonatkozó indítványt természetesen egyhangulag elfogadták.

Még irhatnék egyebekről is. De jobbnak vélem most hallgatni. Majd máskor. Örvendek, hogy a tartalmas gyűlésnek részese lehettem. M-i.

Adományok a Kézdivásárhely-kantai főgymnasiumra.

Martzy Mihály VI. oszt. tanuló 159. számú ivén: Martzy Ágoston 2 kor., Martzy Ferencz 1 kor., Martzy János 20 fill., Izsák János 1 kor., Welthies József 80 fill., Haunner János 1 kor., Kelnér Károly 1 kor., Vappl Viktor 1 kor., Vattay Gyula 1 kor., Héger Gyula 20 fill., Stéger Vendel 40 fill., Niedermayer Gellért 20 fill., Martzy Mihály 1 kor., Összesen 10 kor. 80 fillér.

Csiszér Ábel VI. oszt. tanuló 160. számú ivén: Balázs Béni 60 fill., Hossza Ferencz 1 kor., Vitos Mózes 2 kor., András István 40 fill., Boes Benedek 40 fill., Buzás Mihály 10 kor., Összesen 14 kor. 40 fillér.

Jancsó Béla V. oszt. tanuló 161. számú ivén: Jancsó Imre 2 kor., István Dánielné 2 kor., Jancsó Damokos 5 kor., Jancsó Vincze 1 kor., Cseh Imre 2 kor., Sylvester István 40 fill., Összesen 12 kor., 40 fillér.

Bedy Gyula II. oszt. tanuló 162. számú ivén: Fila Mihályné 1 kor., Bedy Mártonné 1 korona,

Bapsy Imre 20 fill., Tamássy Károly 20 fill., Tamássy Sámuel 50 fill., Lanschecker János 1 kor., Kárnel Ágost 40 fill., Fetmann 1 kor., Ötvös Károly 1 kor., Kárnel Ágost 60 fill., Hellvig Ágoston 40 fill., Schmidt Rezső 2 kor., Sparer Mari 50 fill., Tamásy Zsuzsanna 50 fill., Martseliz Vincze 1 kor., Dr. Gál László 1 kor., Csabay Mihály 40 fill., Valentik András 40 fill., Forró Ferencz 1 kor., Bedy Márton 2 kor., Összesen 16 kor. 10 fillér.

Finta Győző VI. oszt. tanuló 163. számú ivén: X. Y. 14 fill., Finta Mózes 1 kor., Lupán Istvánné 60 fill., Lupán Amália 30 fill., Bende László és Neje 1 kor., Finta László 40 fill., Biró Ágnes 1 kor., Boros István 80 fill., Összesen 5 kor. 24 fill.

Boda Jenő VI. oszt. tanuló 164. számú ivén: Boda Gergely 10 kor., Olvashatlan név 1 kor., Tóth Gyula 1 kor., Tamási Dániel 1 kor., Mihály Ádám-né 1 kor., Győrbiró Gábor 1 kor., Összesen 15 kor.

Oláh Béla V. oszt. tanuló 165. számú ivén: Id. Dézsi András 1 kor., Vargyasi Mihály 1 kor., Vargyasi Béla 1 kor., Ifj. Dézsi András 1 kor., Bartha Balázsné 40 fill., Összesen 4 kor., 40 fillér.

Hollanda János V. oszt. tanuló 166. számú ivén: Id. Csüdör János 1 kor., Ifj. Tuzson György-né 20 fill., Hollanda József 1 kor., Kelemen Lázárné 10 fill., Biró Istvánné 10 fill., Molnár Géza 10 fill., Biró József 10 fill., Kelemen Lajos 10 fill., Jakab György 10 fill., Bartók Balázs 10 fill., Mátyás P. Pál 2 kor., Foris András 40 fill., Kádár István 4 fill., Kovács István 4 fill., Bartók Istvánné 8 fill., Kelemen József 10 fill., Kelemen Jánosné 8 fill., Kelemen György 12 fill., Kelemen Gyárfásné 20 fill., Id. Kelemen András 10 fill., Veres Sándorné 1 kor., Demeter András 10 fill., Opra János 10 fill., Gál Katalin 20 fill., Klein Ignác 20 fill., Boros Béla 8 fill., Luczay Sámuel 20 fill., Zsigmond Ferencz 1 kor., Bertalan Imre 3 fill., Összesen 8 korona 97 fill., Kelt Sepsiszentgyörgy, 1901. október 10-én.

Potsa József,
fiápnán.

NAPI HIREK.

— Személyi hír. Dr. Csoboth Simon honvédelmi miniszteri titkár, miniszteri biztos minőségben, az ország több hatóságának megvizsgálására, Budapestről huzamosabb időre vidékre utazott.

— A király Gödöllőn. A király szerdán reggel 8 órakor Bécsből Gödöllőre érkezett. A pályaudvaron Kapezy főszolgabíró, Lénárd csendőrszázados és Egyed állomásfőnök fogadták. A kastély bejáratánál Lipót és György bajor hercegek, Nick jószágigazgató, Petterra fővadászmester, Tegze dr. palotaorvos, Galle várkapitány, Pirkner erdőmester és Pruzsinszky apátplébános várták a királyt, aki a megjelenteket megköszönéssel tüntette ki s aztán lakosztályába vonult. — A király október 21-től, hétfőtől kezdve, minden hétfőn és esütőrtökön Budapesten legfelsőbb kihallgatást fog adni. Előjegyzésért naponta 9 órától 2 óráig a kabinetirodában kell jelentkezni.

kasztó áldásaival; a hold szelid fényével, lassu kímért járásával; poétikus fogalmával. Az oltár gyertyái: a csillagok milliói, lobogó lángjuk az égő és élő honfitt. — Az Isten templomának halotti, kriptái; a bányák. Hány ember, mennyi remény, mily sok kincs van oda eltemetve!

A templom ékességei: a szentek képei, ereklyék, szobrok, különféle symbolumok, művészi festmények.

A természet templomának ékességei: a teremtés remekei, az ember, a nő, csodás alaku barlangok, elragadó szépségű vidékek, minden teremtettség.

„Te hoztad e nagy Minden
Ezer nemét a semmiségből,
Harmatcsepp, virágszál
Hirdeti nagy kezdő alkotását.”

(Berzsenyi.)

Isten templomának áldozópapja: minden ember. Áldozati tárgya az ajkak és szív imája, mely felhők szárnyán száll a Mindenség Urához: egyéni, családi, nemzeti boldogságért, melynek meghallgatása és teljesítése annál biztosabb, minél inkább a tiszta szív rejtekéből fakad:

— Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Csornátoni Ödön marosvásárhelyi és Tana Sámuel, sepsiszentgyörgyi pénzügyi segédtitkárokat kinevezte valóságos pénzügyi titkárokká a nagybecskereki kir. pénzügyigazgatóságához.

— Uj tanár. Az erdélyi rom. kath. status igazgatótanácsa folyó hó 14-én tartott ülésben a Beszterezébányára távozott Szmda István helyébe a közdivásárhely-kantai főgymnasiumhoz a latin-magyar tanszékére tanárrá esik esomortáni Ferencz Gyulát választotta meg. Az új tanár f. hó 17-én már el is foglalta állását. Üdvözljük az új tanárt székely intézetünkkel s működéséhez sikert kívánunk.

— Jogtanári kinevezés. Mint a hivatalos lap közli, a vallás és közoktatási miniszter Dr. Kolozsvári Bálint kassai kir. jogakadémiai rendkívüli tanárt Dr. Kolozsvári Sándor, kolozsvári egy. tanár fiát ugyanoda a magyar és osztrák magánjog nyilvános rendes tanárává kinevezte.

— Vörös kardpárba volt. Kézdivásárhelyen f. hó 15-én a reggeli órákban a honvéd lakatnyaban. Kovács Kálmán kir. törvényszéki aljegyző és Csia József ügyvédjelölt állottak egymással szemben s mindketten súlyos sebeket kaptak. Kovács jobb szeme mellett, orrán, továbbá egyik karján két kereszt és egy hosszú mély vágást kapott, míg Csianak a feje bubjáról vágott le ellenfele egy 6—8 centiméter átmérőjű bőrt hajastól körülakban. Mindkét súlyosan sérült azonnal kezelést alá vették az orvosok s további gyógykezelés végett beszállították a Rudolf-kórházba. Párbaesegedek voltak Dr. Balogh Vendel és Dr. Bánffy Zsigmond a Kovács részéről, Nagy Gerő és Garam Aladár a Csia részéről. A párbaj oka az volt, hogy egyik vendéglőben mulatság közben Csianak egy barátja tévedésből nem mutatta be magát Kovácsnak, a miért ez Csiaókat sértő kifejezésekkel illette. Bár mindketten elég súlyos sérüléseket szenvedtek, gyógyulásuk pár hét alatt remélhető.

— Katalin estély. A kézdivásárhelyi „Kereskedő Ifjak Társulata” szokásos Katalin napi estélyét az idén is meg fogja tartani. A műsor összeállítására nagyjában már megtörtént. Közre fognak működni: Reményik Margit k. a Sepsiszentgyörgyről, a budapesti zenekonzervatorium kitűnően végzett növendéke zongorával, édes atyja Reményik Kálmán az ő bubájós művészi tilinkó játékaival, Nagy Gerő szavalással, Szabó Jenő felolvasással; Dr. Balogh Vendel pedig híres énekeseket fog bemutatni fonográfon. E műsor, főleg az egyes szereplők neve előre is kezességet nyújt arra, hogy a kereskedő ifjak estélye, mint minden évben ezuttal is nemcsak pompásan fog sikerülni, de egyik legkedvesebb találkozó helye lesz városunk és vidéke intelligens közönségének.

JÓ TÉKNYSÁG.

Kenyér a szegényeknek.

— Szeptember hónapi beszámoló a „Szt. Antal kenyéré”-ről.

Folyó év augusztus haváról szeptember hóra áthozott 83 K. 27 f. Ehhez hozzájárult a hó folyamán a templomi perselyből szept. 3-án 24 K. 2 f. 10-én 38 K. 48 f., 17-én 20 K. 54 f., 24-én 14 K. 10 f.

„Nincs számomra sehol menekülő ösvény...
Felfog szeretettel az Ur erős karja” . (Pósa)

Csak aki Velel indul hatalmas Isten, az evez biztos révpartra, ideiglenes és örök boldogságra!

Az Isten templomának, a dicső nagyszerű természetnek oltárai; a hősök, vértanúk, tudósok, költők, államférfiak, a nemzetek nagyjainak sírhelyei, szobrai, emlékei. Ezeket áldozik a honfisziv, ezeknek szemléletéből merít lelkesedést és irányt a későbbi küzdelmekre: ezeknek árnyékában pihen meg gondolata, itt nyer nyugalmat és vigaszt sokszor kesergő bánatában.

Ezek az oltárok a mult dicsőségének és a jövő bizalomnak fölékesített zálogai. Az oltárok virágai a hazafias áldozatkészség, a parkok örök zöldjei, hol elhelyezve vannak, a fák arany lombjai. Az oltárszekrényben a legdrágább kincs. A mi az ókorban a zsidóknak a frigyszekrény s annak feltve őrzött ereklyéi; a mi az új szövetségben az oltár tabernakulumának örök ajándéka: az oltáriszentség, az ezekben az emlékekben a honfui erőnyek: hazaszeretet, hősi halál, önfeláldozás, halhatatlan érdemek. Mert „Nem hal meg az, ki milliókra költi dus élte kincsét...”

Az oltárok örök lámpái: a ragyogó, fényes nap, áldástosztó sugarakkal, éltető melegével, fa-

„Még jöni kell,
Még jöni fog
Egy jobb kor, mely után,
Buzgó imádság epedez
Százerek ajakán...”

(Vörösmarty.)

Isten templomának szentelt vize: a harmat és eső, mely tiszta, mint az asperges, termékenyít és üdit. Laukadó virágnak, hervadó fűszálnak áldása. Ez a nagy, hatalmas, dicső, szép Természet a Te fényes templomod édes Istenem!

„Téged dicsőit a Zenit és Nadir.”

Ennek a virágzó épületnek egyik legpompásabb ékessége a mi drága, szent hazánk „melynek képe, oltár gyanánt van szívem közepére írva...”

Ennek a kisebb templomnak, a mi édes otthonunknak minden lakója: éber papja legyen az áldozati oltárnak, hogy annak fénye ki ne aludjék soha, se áldozati tárgya: a hazaszeretet meg ne fogyatkozzék, sőt a korral haladva gyarapodjék!

Asbóth Viktor.

Szeptember 1-től 30-ig az üzletekben elhelyezett főkperselyekből összesen: 17 K. 61 f. és pedig: Bartha Gyula üzletében 13 f. Özv. Császár Lukácsné 2 K. 39 f. Dávid Antal 2 K. 25 f. Ifj. Dávid István 2 K. 25 f. Dávid Gyula 2 K. 26 f. Dobál Lajos 3 K. 3 f. Fejér L. Fiai 2 K. 61 f. Finta Albert 50 f. Gyárfás Károly 8 f. Kovács Ferencz gyógytár 10 f. Oroszfalvi iskola (julius és aug. hónapokban) 91 f. Száva Dávid 64 f. Turóczy István 16 f. Veres Sándor 30 f. A szeptember havi bevétel összege: 198 K. 32 f.

Kiadás: szeptember 3-án 75 kg. kenyér és 15 kg. főzliszt sütéssel 21 K. 78 f., 10-én 75 kg. kenyér és 30 kg. főzliszt sütéssel 25 K. 52 f., 17-én ugyanaz 24 K. 4 f., 19-én 1 liter virágolaj a szt. Antal szobor mécseseibe 96 f., 24-én 75 kg. kenyér és 22 1/2 kg. főzliszt sütéssel 24 K. 43 f., vagyis a szeptember havi kiadások összege: 96 K. 73 f.

Marad október hóra: 101 K. 59 f. 2

Kiosztottunk ismét hetenkint kedden 1/2 9 órakor 50—50 drb 2 kg-amos fehér kenyeret és 15—30 kg. főzlisztet 3—3 kg. adagokban, vagyis összegezve a hó folyamán 200 drb kenyeret 4 mm. súlyban és 97 1/2 kg. főzlisztet mindig 60—60 szegény között.

Folyó év január 1-től szept. hó végéig 1850 db kenyeret 37 mm. súlyban és 8 mm 67 1/2 kg. főzlisztet osztottunk szét rendes szegényeink között.

A jószívű emberbarátoknak a szűkölködők bála imája legyen a jutalomdíj jóindulatu támogatásukért.

Kézdivásárhelyt, 1901. október 1.

Tamásy Imre,
róm. kath. lelkész.

CSARNOK.

Emkezés 1849. október hatodikára

— Szabó Jenő ref. lelkész beszéde. Elmondotta Kézdivásárhelyen, 1901. okt. 6-án. —

II.

Mi történt velük? Megrajzolom-e azt a képet, melynek közvetlen szemléletéről immár ötven év választ el? Tud-e nagy példákot hevülni e mai sivár kor üresszívű gyermeke?

Atyámfiai! Emlékezzetek meg ezelőtt való napokról, melyekben minékutána megvilágosítottatok, nagy háborúságot szenvedtetek.

Az éjszaka hosszu volt. A nép, mely addig sötét-ségben vala virradatra várt. Tudjátok-e mi volt ez a sötétség? Elavult eszmék, előítéletek világa, Volt egy rend. Övé minden jog. Volt egy másik is. Azé minden teher. Amaz ur, ez igavonó állat. Amaz dűskálódott az ősi di csőcség kezén, ez könyveiből kevert sót a mindennapi kenyérhez. Es mégis ez forró szerelemmel hajtá arcát a hantra, melynek zsirját amannak könnyelműsége idegenben tékozte el. És jaj volt a szegénynek, ha összeütközésbe jött a másikkal. A törvény előtt a daróc igazságát megfojtotta a selyem. Ez volt a mult sötétsége.

Erre vártuk a piradatot, Meg kelle világositanunk, mert ez a századok mélyesges szükségérzete volt.

És megvilágosítottunk. A föld ifjává lett. Megváltó eszmék gátát nem ismerő árja, mint egy uj-kori Phlegeton, lánghullámokkal önti el a világot.

A humanizmus nagy és új korszakot teremt munkájából részt követel magának ez a népis, hon-szerző Árpád ezeréves nemzete. De ah, emléke-zetek még ezelőtt való napokról, melyekben minékutána megvilágosítottatok, nagy háborúságot szenvedtetek. Mig máa boldog népek szabadon rakhat-

ták le jövődjük alapkövét, a magyarnak történe-tében ismétlődik. Izrael végzete. Jobb kezében fegy-vert kell tartania, hogy az új idők templomát bal-kezelével tovább építhesse. A világosságot, mely köz-kince az embermillióknak, tőlünk idegen hatalom törekszik eltakarni.

Örök törvény. A népek önállóságra teremtet-tek. A legszentebb jog: törvényt alkotni magunk-nak, irányítani önsorsunkat. A szabadság biztosíté-ka: a törvény föltétlen tisztelete.

Csupán oly nép felett lehet urrá az idegen, mely önmagának parancsolni nem tud, mely meg-feledkezik saját törvényeinek tiszteletéről. De a mely nemzet, mint a magyar, életét köti a maga törvényeihez, annak a szabadsághoz joga van és meg kell szőgyenülnie annak, ki őt a jogában durva kezekkel megháborítani merészi.

És megszőgyenült. Birokra kelt az erőszak a joggal. Ah ez a látások világa. Ez a Makkabeusok önfeláldozó harcza. Itt is, ott is, lenn a végtelen rónán és fenn az égbetörő bércek között egy-egy csodatétele az eszmék világát teremti erejének. A szentírás angyala jár itt, kinék egyetlen érintésére milliók kezéről hullanak le a szolgáltnak lánczai.

Oh miért kelle a dicsőségnek gyászra válnia — a diadalöröm hozsánáját miért némítá el oly ha-mar a veszteség siralma! Ime, mint a szőlővész, hirtelen nagy sokaság támad vala észak felől és a világ legigazabb legszentebb ügye ott bukott el nemzetem Megiddójának vértől ázott térein.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó lap tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

H i r d e t é s e k.

241—1901. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kovásznai kir. járásbíróság 1901. évi V. 1114. számú végzése következtében Dr. Leményi Jenő ügyvéd által képviselt Russu Mihály s társa

javára Jakab József ügyvéd Kovászna ellen 210 kor. 20 fillér s jár. erejéig 1901. évi május hó 8-án fogantatott kielégítési végrehajtás utján már lefoglalt és 637 koronára becsült következő ingóságok u. m.: varió gép, fegyver, ágynemű, házbutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kovásznai kir. járásbíróság 1901. évi V. 1114. számú végzése folytán 210 kor. 20 fillér tőke-követelés, és eddig összesen 45 K. 60 fl.-ben bíróság már megállapított

költségek erejéig Kovászna községében a Jakab József ügyvéd lakásán leendő eszközésére 1901. évi október hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzött és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adni.

Amenyiben az elővvezendő ígóságokat mások is le és felülfoglaltatták

s azokra kielégítési jogot nyertek volna, a jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kovásznán, 1901. évi okt. hó 8-ik napján.

(145. 1—1.) Sylvester K.,
kir. bírósági végrehajtó.

A t. butorvevők

beesés figyelmébe van szerencsém ajánlani Kézdivásárhelyt az av. ref. templommal átellenben nagy vásártéren felhalmozott

butor raktáramat,

a hol állandóan raktáron vannak: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezések, ruha és étkezésszerek, szalon- és ebédlő-asztalok, ágyak, mosdó és éjjeli szekrények; továbbá: magas, félmagas, hátas és hálós diványok, garnitúrák, matraccok, fali és fal nélküli tükrök, nád, és préselt ületű hajlított székek, ablak carnisok, stb., melyeket mind honi gyárakból szerezték be, azon helyzetben vagyok, hogy azokat olcsó árak mellett a legszebb kivitelben árusíthatom el.

Kötő tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butor raktáros.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajtákban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Oriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezés rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ár 6 frt.

Diócsemeték.

Oriási jövődelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyészítése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főrajzgyék ingyen és bérmentve küldetik mint den rendelési kötelezettség nélkül. Árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt czímre ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák. város, falu, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Érmelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.